

ων), και τὴν «Κοιλάδα». Ήταν στὴν παλῆα ἔκδοση μὲ τὸ μικρὸ σχῆμα τῶν πέντε τομεδίων. Ρωτῶ πόσο ἔχει. 'Απὸ τὸν τρόπο ποὺ ἀργασαὶ τὸ βιβλίο καὶ τὸ χρατοῦσα σάν νὰ φοβόμωνα μήπως τὸ πάρον κανένας ἄλλος, ὁ μπονινίστας κατάλαβε, φαίνεται, πόσο τὸ ήθελα καὶ μὲ ἐπίσημο ὑπόρο μοῦ λέει :

— Αὐτὸς ἔχει ἕνα τάλληρο;

— Πάλι ἔνα τάλληρο; εἴτα ἀπὸ μέσα μον. Φαίνεται, πώς είνε ξενομένη πάντα ἡ τιμὴ τον...

Κι' ώστερα λέω στὸ μπονινίστα :

— Δὲν κάνει λιγύτερο;

— Μήπε μὰ πεντάρα λιγύτερο, μοῦ ἀπαντάει. Θὰ ἔρης βέβαια, ὅτι είνε σπάνια ἔκδοση.

Τὸν στραβωνύτταξα, μὰ ἔδωσα τὸ τάλληρο καὶ ἐπίθητα τὴν «Κοιλάδων μον. 'Απὸ τότε τὴν ἔχω καὶ κάθε τόσο, διαν θέλω νὰ ξεκορυστῶ λίγο ἄπλο διαβάσματα καὶ γραφίματα, ἄλλα καὶ νὰ διαβάζω κάτι, διαβάζω τὴν «Κοιλάδα» μαζὶ μὲ τὸν Ροΐνσωνα ἢ μὲ κάπιας ἄλλοι μιθιστορίματα τὸν Γουστάου Αιμάρ, πον καὶ αὐτά μιλοῦν γιὰ ἐνιθρόδεμούς τῆς 'Αμερικῆς.

Κάπου—κάπους δανεῖσο κανένα βιβλίο σ' ὅποιον είμαι βέβαιος ὅτι θύ μον τὸ φέρη πίσω. Μά την «Κοιλάδα» μον δὲν τὴν δίνω σὲ κανένα. Μοῦ είνε τόσο ἀγαπημένη καὶ φοβάμαι αἵτη τὴν γάστο.

"Οπως όμως σὲ κάθε κανένα ὑπάρχει καὶ ἡ ἔξαίρεσις καὶ στὴν περίσταση τῆς «Κοιλάδος» μον. 'Εδω καὶ μερινοὺς μήνες, ὁ χασάτης τῆς γειτονίας μον μὲ παραχάστε, ἀλλὰ νὰ γίνεται λιγύτερο, καὶ γραφίματα, ἄλλα καὶ νὰ διαβάσῃ. Δὲν ἔχω, νὰ τοῦ δύσω κανένα μιθιστόριμα, γιὰ νὰ τὸ διαβάσῃ. Καὶ ἔχω πῶς ἀποράσια καὶ τοῦ ἔδωσα τὴν «Κοιλάδα». 'Ηθελα νὰ τὸν κάνω καὶ αὐτὸν θιασότη τοῦ ηρωα τοῦ Φερού. 'Ο χασάτης μον, θιεραὶ ἀπὸ δεκαπέντε ήμέρες, μοῦ ἔφερε πίσω τὴν «Κοιλάδα», λέγοντάς μον :

— Τι θιασάσιο μιθιστόριμα ποὺ είνε;

— Σοῦ ἄρεστοι λιοπότ;

— "Αν μοῦ ἀρεσε; Αὐτὸς είνε ἀριστούργημα... Καὶ ἔρετε; Τὸ διάβασαν καὶ οἱ ἄλλοι στὸ σπίτι μον. Κι' ὁ ἀδερφός μον καὶ ἡ ἀδερφὴ μον. Καὶ μάλιστα ἡ ἀδερφὴ μον τὸ διάβασε δινατά γιὰ νὰ τὸ ἀκούει καὶ δέρεις μον.

— Καὶ τοῦ ἀρεστοῖς καὶ τοῦ γέροντον σον;

— Φαίνεται πώς τοῦ ἔχαιε τόση ἐντύπωση ποὺ ἔβαινε τὴν ἀδερφή μον νὰ τοῦ διαβάζῃ μερινοὺς μέρη καὶ δεύτερη φράσα, γιὰ νὰ τὰ χρατάν καὶ στὸ μιαλό τον.

Είχαν περάσει ἴσημε εἰκοσι ήμέρες, διαν βλέπω τὸ χασάτη μον νὰ ἔρχεται στὸ σπίτι μον.

— Κύριε 'Ηλια, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μον κάπιας μὰ κάρη.

— "Αν μοῦ περνάει!

— "Αν θέλετε νὰ μοῦ δίνατε τὴν «Κοιλάδα» νὰ τὴν ξαναδισθάσω. Δὲν φαντάζεστε πόσο τὸ θέλω.

— Νὰ σοῦ τὴν δόσω, φύλε μον.

Καὶ τοῦ ἔδωσα τὴν «Κοιλάδα» μον μὲ ἀλιθηνὴ εὐχαριστίση. "Υπέρ τοῦ ἀπὸ μὰ βιβλιούρα, ἔρχεται πάλι ὁ χασάτης καὶ μοῦ φέρει πίσω τὸ βιβλίο.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, μοῦ λέει. Τὴν ξαναδιάθασα καὶ τώρα τὴν ἔχω ἀπ' ἔχω. Δὲν πιστεύω νὰ διαβάσω ἄλλη φράσα τέτοιο θιασόμαστον μιθιστόριμο!

Ο ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἀπλούρων αὐτοῦ νέου ήταν γιὰ μένα ἡ κατάλεξη κριτική γιὰ τὴν ἀγαπημένη μον «Κοιλάδα» τοῦ Χρυσοῦ.

ΗΛ. Π. BOYTIERIDHS

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΔΑ

— "Οποιος περιφρονεῖ τοὺς γονεῖς του, δὲν φοβάται οὔτε τὸ Θεό.

— 'Ο φιώχος στεφεῖται πολλά. 'Ο φιλάργυρος τὰ πάντα.

— "Οποιος σ' ἐπανεῖ ὑπερθοικά, ή σ' ἔχει ἔξαπατήση ή προσταθεῖ νὰ σ' ἔξαπατήσῃ.

— Νὰ ἀγαπᾶς τοὺς γονεῖς σου ἀν εἶνε παλοὶ καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀντιλάσῃς ἀν εἶνε πακοῦ.

— "Αν θέλεις νὰ μὴν είσαι δοῦλος τῶν ἀνθρώπων, νὰ γίνης δοῦλος τῆς ἐργασίας.

— Τὸ φοβερότερο δῶλον τῶν μετάλλων εἶνε τὸ ἀτσάλι, γιατὶ ἀπὸ αὐτὸν κατασκευάζονται τὰ κανόνια καὶ ή πέννες.

— "Οσο είσαι ἐλαφρότερος ἀπὸ μιαλό, τόσο εύκολωτερα σὲ σηκώνονταν τὰ κώματα τῆς ζωῆς.

— Δὲν είνε ἀνάγκη νὰ στέκεσαι ψηλά. 'Αρκει νὰ στέκεσαι στερεά.

— Γιὰ δύσους σκέπτονται, ή ζωὴ είνε μὰ κωμῳδία, γιὰ δύσους αἰσθάνονται μὰ τρεγαδία.

— Φονεύει κανεῖς γιὰ διὸ λόγους: ή ἐπειδὴ μισεῖ ή ἐπειδὴ ἀγαπᾷ.

— Δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε τὴν ἀξίωσι νὰ φιλάξουν οἱ ἄλλοι τὰ μυσικά μας, ἐνῷ δὲν τὰ φιλάμε εμεῖς.

— 'Η φιλάργυρη μητέρα στανίνως ἔχει φρόνημη θυγατέρα.

— Καὶ ή ίνημποτέρες ίδεες καταστρέφονται δταν δὲν διατυπώνται καλά.

Ο ΣΤΙΧΟΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ

Ἐπύταξαν τάστερα μὲ τὸ βράδυ,
Ἐπύταξαν τὸν ἥλιο τὸ πρωΐ.
Ξάφνων πεθαίνει. Πέφτουν στὸ σωτάδι
Μαζὶ μὲ τὴ γαμένη της ζωῆ.
Κάθε ωμορφιά της τώρα, κάθε χάρι
Ἐδώ καὶ ἔπει στὰ λούνουδα πετᾶ.
Μόνο τὰ μάτια —βόρφωτο ζενγάρι—
Λάπτουν βαθειά στὸ λάκκον ἀνοιχτά;
Μόνο τὰ μάτια μέστ' αὐτὸν τὸ σωτάδι
Γεμάτη ἀπὸ λαζάρα καὶ ζωῆ,
Κυττάζουν τάστερα μὲ τὸ βράδυ,
Κυττάζουν τὸν ἥλιο τὸ πρωΐ....

ΑΥΓΟΥΔΑ .

Γιά τὲ στὸ γαμολύνουδο, ποὺ τάνητη τον ἀνοιχτή
Καὶ μιρούδες λογιώ—λογιώ μὲ τάξερά συγει,
Πέξ του νὰ κλείση τάνητη του, νὰ γίνη ἀγάπη—ἀγάπη
Μὲ γέλια κούφια ὀνειράνουνα νὰ κοινή καὶ τάπη.
Πὲ στὸ μετέρα πούνουν γλυκό νὰ μᾶς φωτίση
Καὶ τρέμει τορεύει νὰ σβυστῇ ποτέ του νὰ μὴ σύνηση.
Καὶ πέ τα στὰ κρυστοσύνενα ποὺ κρέμουνται κεῖ πέρα
Νὰ μὴ γαθίνη, σὰν ὄντιρο, καὶ μᾶς προφάση ή μερα.

"Αζ' μή μοῦ λέσ... καὶ ἡ μικρή ψυχούλα σον δὲν
(ξέρει)

Μιὰ μέρα μὲ τὸν "Ηλιο της σὰν τὶ μιροεῖ νὰ φέρη
Κάλιο ή ζωῆ μαζ ἀσωστη καὶ ἀσφαστη ἀπὸ τὰ
(χρόνια)
Αὐγούλα νὰ είνε ἀθάνατη, αὐγούλα νὰ είνε αἰώνια.

ΥΣΤΕΡΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Τὰ ύπτερονύ λιοντάρια, ποὺ είχαν ἀπομείνει
Στὸν κῆπο σον, ἐπέσαν ἀγνά καὶ μαραμένα.
"Ελε νὰ ιδηῖ! Τὰ ρόδα, τὰ γιασειά καὶ οἱ πρών,
Σύν παγουρέν κόμη κοινοῦνται ἀδελφούμενά.
"Η μαρόν συμφορά τους τάβαλε πλάι—πλάι:
Μήν τὰ χωρίσης: ἔτσι σκόρπιστα σὰν στεργάν
Στὸ ὄλοξανθα μαλιά σον, ποὺ ἀπ' τὸν 'Απριλιούλαν
—Πέρασαν τόσοι χρόνοι— καὶ ἀνθίσεις δέν ἔχουν
(βάνει).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

Η ΨΑΡΟΠΟΥΔΑ

Μιὰ φαροπούλα καστανή
Βλέπω στὴ βάρκα καὶ μέρα
γοργά τὸ κόσκινο πανί
ν' ἀνοιγή στὸν τρελλὸν ἀγέρα.
μέσ' στὰ νερά τὸ ἀσημομένα,
Τὸ λιμανάρι μὲ καρδία
ἀρπάνει μόνη, δίχως ἔννοια
καὶ φίγνει στὰ βαθειά νερά
τὰ δίχτυα τῆς τὰ μεταξένια.

"Αζ' φαροπούλα καστανή
πάρε στὴ βάρκα σον καὶ μένα
κι' ἀν ίσως ψάρι δὲ φανεῖ
κι' ἀν δεῖς τὰ δίχτυα σου ἀδειανά
μήν κοκκινίζεις πεισμομένα...
Τὰ μάτια σου τὰ καστανά
ωιζούντε τὴν παρδιὰ πασαμένι!
Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Μοῦ σιγγένει ὁ κοινός σὰ θηλειά τὸ λαμπό
καὶ μέστ' στὴν παρδιὰ μὲ δαγκωνέις σὰ φεῖδι.
Παράξενο θέλω ν' ἀρχίσω ταξεῖδι
κυρίς, μὰ κυρίς τελειωμό.

Τὸ δρόμο μοῦ ἀργά νὰ τραβῶ, νὰ τραβῶ,
ἄλλα ποινενά καὶ ποτὲ νὰ μὴ στέκω,
ψυχή νὰ μὴ βρίσκω νὶ πάντα νὰ μπλέω
μὲ κόσμο τυφλὸ καὶ βονδό.

Νὰ νοιάσω τριγύρω πλατειάν ἐφημιά...
Κλεισμένα τὰ σπίτια, τὰ τζάκα σύνουσενα....
Ψηλά νὰ μὴ φέγγη ἀστέροι κανένα
καὶ κάτω γυναικα καμιά.

"Ε! Ισως σὲ τέτοιο ταξεῖδι ἀν ριχτῶ,
ἄτελειωτο, ἔρμο, σ' ἀγνώφιστη χώρα,
δὲν θάχω τρομάρα μὴ γίνω σὰν τώρα
τῆς φεύτρας ἀγάπτης σφαχτό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

